

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/64/2008

CZY ROZSZERZENIE NATO NA WSCHÓD JEST W INTERESIE POLSKI?

KOMUNIKAT Z BADAŃ

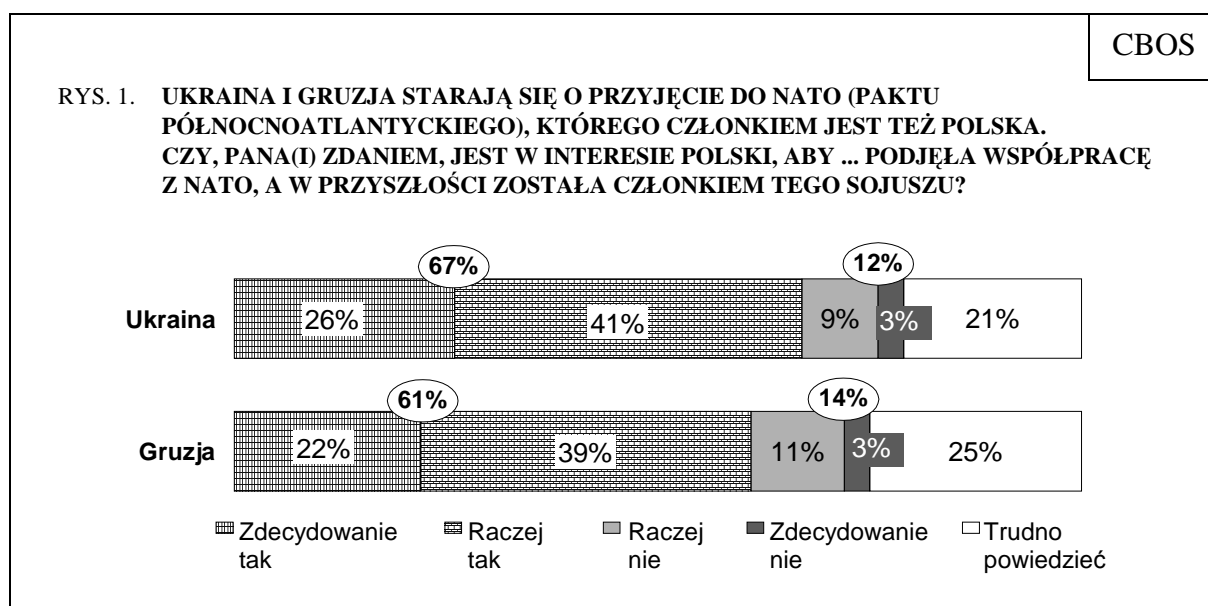
WARSZAWA, KWIECIEŃ 2008

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
12 października 2007 roku

Na niedawnym szczycie NATO w Bukareszcie Polska – obok Stanów Zjednoczonych – była głównym orędownikiem włączenia Ukrainy i Gruzji do współpracy z Sojuszem, a w przyszłości członkostwa w nim, mimo że Rosja wielokrotnie deklarowała sprzeciw w tej sprawie. W kwietniowym sondażu¹, przeprowadzonym tuż po tym szczycie, zapytaliśmy badanych, czy uważają, że taka polityka jest zgodna z interesem Polski, a ponadto – jak, ich zdaniem, NATO powinno się ustosunkować do stanowiska Rosji.

Zdecydowana większość badanych uważa, że stanowisko, jakie zajęła Polska na bukareszteńskim szczycie w sprawie rozszerzenia NATO o Ukrainę i Gruzję, jest zgodne z interesem naszego kraju. Tylko nieco ponad 10% Polaków sądzi, że rozszerzenie NATO na wschód nie leży w interesie Polski.

¹ Sondaż „Aktualne problemy i wydarzenia” (215) przeprowadzono w dniach 11–14 kwietnia 2008 roku na liczącej 1101 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Uwidoczniła się jednak niewielka różnica w podejściu do każdego z tych krajów. Nieco większym poparciem cieszy się bowiem rozszerzenie NATO o Ukrainę (67%) niż o Gruzję (61%). Wydaje się zrozumiałe, że większa liczba badanych uważa, iż uczestnictwo Polski i sąsiedniej Ukrainy w jednym sojuszu obronnym leży w interesie naszego kraju, niż sądzi tak o udziale w NATO dość odległej i zapewne dla wielu nieco egzotycznej Gruzji. Może być zaskakujące, że ta różnica jest tak mała, tym bardziej że wyraża się przede wszystkim w braku zdania, a w znikomym stopniu w tym, że członkostwo Gruzji w NATO nie jest w interesie Polski.

Przekonanie, że przynależność obu tych krajów do NATO leży w interesie Polski, wzrasta wraz z poziomem wykształcenia – od 55% wśród osób z wykształceniem podstawowym do 79% z wyższym w przypadku Ukrainy i odpowiednio: od 50% do 72% w przypadku Gruzji. Zarazem jednak opinię przeciwną – że nie jest to w interesie Polski – badani wyrażają niemal tak samo często bez względu na poziom wykształcenia. Natomiast im niższe wykształcenie, tym częstszy brak wyrobionego zdania, co chyba zrozumiałe (patrz tabele aneksowe).

Jeszcze wyraźniej związek między poglądem na interes Polski w rozszerzeniu NATO na wschód a orientacją w występujących tu uwarunkowaniach pokazuje zależność tego poglądu od stopnia zainteresowania polityką². Im bardziej badani się nią interesują, tym częściej uważają, że związanie Ukrainy i Gruzji z NATO jest w interesie Polski. Mniejsze zainteresowanie polityką wiąże się natomiast z częstszym brakiem zdania na ten temat, nie zaś z przekonaniem, że współpraca tych państw z NATO nie leży w interesie naszego kraju.

Tabela 1

Zainteresowanie polityką	Czy, Pana(i) zdaniem, jest w interesie Polski, aby ... podjęła współpracę z NATO, a w przyszłości została członkiem tego sojuszu?					
	Ukraina	Gruzja	Ukraina	Gruzja	Ukraina	Gruzja
	Tak		Nie		Trudno powiedzieć	
	w procentach					
Bardzo duże lub duże*	84	80	11	12	5	8
Średnie	77	70	12	16	11	14
Niewielkie	64	58	12	13	24	29
Żadne	37	32	14	14	49	54

* Ze względu na małą liczebność odpowiedzi „bardzo duże” kategorie te zostały połączone

² Swoje zainteresowanie polityką badani określali za pomocą skali opisanej w następujący sposób: 1) „bardzo duże – uważnie śledzę prawie wszystko, co się dzieje w polityce”, 2) „duże – dość uważnie śledzę to, co się dzieje w polityce”, 3) „średnie – śledzę jedynie główne wydarzenia”, 4) „niewielkie – często umykają mojej uwadze nawet ważne wydarzenia”, 5) „żadne – praktycznie mnie to nie interesuje”.

Trzeba też dodać, że badani o orientacji lewicowej nieco częściej (o 7 punktów w przypadku Ukrainy i o 8 punktów w przypadku Gruzji) niż osoby deklarujące poglądy prawicowe uważają, że członkostwo tych krajów w NATO nie leży w interesie Polski.

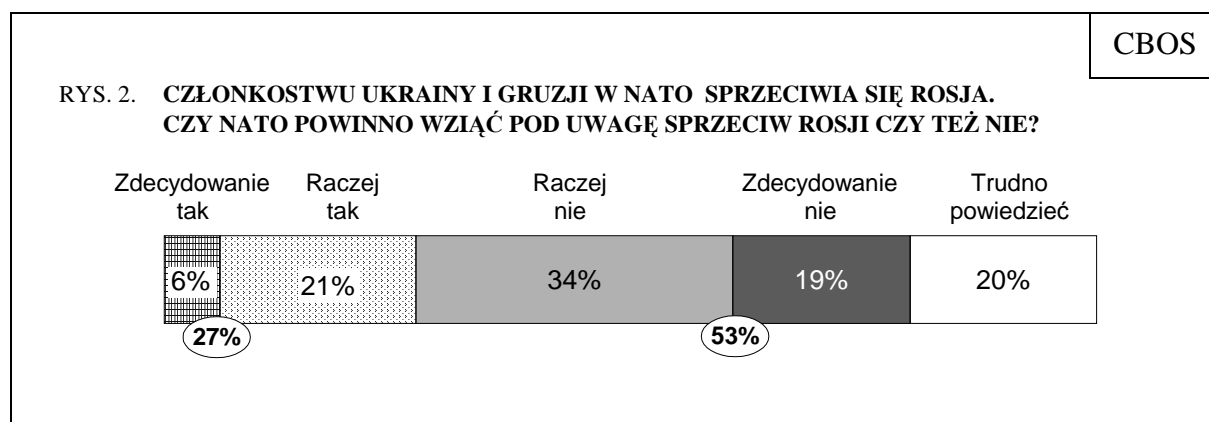
Wprawdzie wśród zwolenników wszystkich czterech głównych partii politycznych bezwzględną przewagę mają osoby sądzące, że rozszerzenie NATO na wschód jest zgodne z interesem Polski, jednak elektorat SLD wyraźnie odróżnia się od pozostałych. Zwolennicy tej partii mniej więcej dwukrotnie częściej niż pozostali wyborcy wyrażają opinię, że współpraca Ukrainy i Gruzji z NATO nie leży w interesie Polski. Sądzi tak ponad jedna czwarta tego elektoratu w przypadku Gruzji i ponad jedna piąta w przypadku Ukrainy.

Tabela 2

Potencjalne elektoraty	Czy, Pana(i) zdaniem, jest w interesie Polski, aby ... podjęła współpracę z NATO, a w przyszłości została członkiem tego sojuszu?					
	Ukraina	Gruzja	Ukraina	Gruzja	Ukraina	Gruzja
	Tak		Nie		Trudno powiedzieć	
	w procentach					
PO	79	71	10	15	11	14
PiS	75	72	9	11	16	17
PSL*	71	59	6	14	24	27
SLD	70	56	22	28	8	16
Niezdecydowani	58	50	7	8	35	42
Niezamierzający głosować	57	54	15	15	27	31

* Ze względu na małą liczebność tego elektoratu w badanej próbie dane te należy traktować ostrożnie

Rozszerzaniu NATO na wschód sprzeciwia się Rosja. Czy NATO powinno, zdaniem Polaków, wziąć ten sprzeciw pod uwagę czy też nie?

Tylko nieco ponad jedna czwarta badanych (27%) uważa, że stanowisko Rosji w sprawie członkostwa Ukrainy i Gruzji w NATO powinno być wzięte pod uwagę. Dwukrotnie większa grupa (53%) sądzi, że NATO nie powinno uwzględniać sprzeciwu Rosji w tej sprawie. Pogląd taki wyrażany jest tym częściej, im większe zainteresowanie polityką.

Tabela 3

Zainteresowanie polityką	Członkostwu Ukrainy i Gruzji w NATO sprzeciwia się Rosja. Czy NATO powinno wziąć pod uwagę sprzeciw Rosji czy też nie?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Bardzo duże lub duże*	26	69	5
Średnie	30	58	12
Niewielkie	29	48	22
Żadne	18	35	46

* Ze względu na małą liczebność odpowiedzi „bardzo duże” kategorie te zostały połączone

Na opinie w tej sprawie wpływają również deklarowane poglądy polityczne. Przeciwno uwzględnianiu stanowiska Rosji jest połowa badanych o orientacji lewicowej oraz dwie trzecie tych, którzy identyfikują się z prawicą (patrz tabele aneksowe).

W tym przypadku daje się zauważyć nieco mniejsze niż poprzednio zróżnicowanie stanowisk między zwolennikami poszczególnych partii. Sympatycy PiS wyróżniają się tym, że częściej niż pozostali są przekonani, że NATO nie powinno brać pod uwagę stanowiska Rosji.

Tabela 4

Potencjalne elektoraty	Członkostwu Ukrainy i Gruzji w NATO sprzeciwia się Rosja. Czy NATO powinno wziąć pod uwagę sprzeciw Rosji czy też nie?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	32	58	10
PSL*	31	53	16
PiS	24	61	15
SLD	30	50	20
Niezdecydowani	17	51	32
Niezamierzający głosować	27	45	28

* Ze względu na małą liczebność tego elektoratu w badanej próbie dane te należy traktować ostrożnie

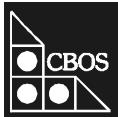
Istnieje silny związek między poglądem na temat tego, czy współpraca pomiędzy NATO a Ukrainą i Gruzją leży w interesie naszego kraju czy też nie, a opinią o tym, czy w tej sprawie NATO powinno wziąć pod uwagę stanowisko Rosji.

Tabela 5

Czy, Pana(i) zdaniem, jest w interesie Polski, aby ... podjęła współpracę z NATO, a w przyszłości została członkiem tego sojuszu?		Członkostwu Ukrainy i Gruzji w NATO sprzeciwia się Rosja. Czy NATO powinno wziąć pod uwagę sprzeciw Rosji czy też nie?		
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć
		w procentach		
Ukraina	Tak	27	63	10
	Nie	44	38	18
Gruzja	Tak	25	66	9
	Nie	47	36	17

Badani, którzy uważają, iż rozszerzenie NATO o Ukrainę i Gruzję jest w interesie naszego kraju, w zdecydowanej większości są zdania, że nie należy brać pod uwagę stanowiska Rosji w tej sprawie. Natomiast przekonanie, iż rozszerzenie NATO o te kraje nie leży w interesie Polski, najczęściej wiąże się z opinią, że stanowisko Rosji należy uwzględnić.

Opracował
Michał STRZESZEWSKI

A N E K S

Tabela 1. Ukraina i Gruzja starają się o przyjęcie do NATO (Paktu Północnoatlantyckiego), którego członkiem jest też Polska. Czy, Pana(i) zdaniem, jest w interesie Polski, aby Ukraina podjęła współpracę z NATO, a w przyszłości została członkiem tego sojuszu?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	67	12	21	1101
Płeć				
Mężczyźni	73	14	13	524
Kobiety	62	10	28	577
Wiek				
18-24 lata	68	16	17	159
25-34	67	11	22	205
35-44	68	12	20	180
45-54	71	10	19	180
55-64	70	10	20	181
65 lat i więcej	59	14	27	196
Miejsce zamieszkania				
Wieś	60	12	28	410
Miasto do 20 tys.	69	10	21	151
20-100 tys.	67	19	14	215
101-500 tys.	74	10	16	171
501 tys. i więcej mieszk.	75	9	16	155
Wykształcenie				
Podstawowe	55	13	31	291
Zasadnicze zawodowe	66	12	22	282
Średnie	72	12	16	373
Wyższe	79	10	11	156
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	80	9	11	98
Prac.umysł.niż.szczebła	72	13	15	90
Pracownicy fiz.- umysł.	67	15	18	89
Robotnicy wykwalifikowani	70	9	21	131
Robotnicy niewykwalifik.	64	10	26	53
Rolnicy	47	16	38	33
Pracujący na własny rach.	74	10	16	41
Bierni zawodowo				
Renciści	59	15	25	106
Emeryci	66	12	22	253
Uczniowie i studenci	71	11	18	90
Bezrobotni	59	14	27	85
Gospodynie domowe i inni	58	16	26	33
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	73	14	13	155
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	74	5	21	75
sekt. pryw. poza rolnict.	70	11	19	279
prywatnym gosp. rolnym	52	15	33	43
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	62	13	25	66
301-500	67	13	21	104
501-900	66	13	21	237
901-1200	74	10	16	145
Powyżej 1200 zł	77	10	14	144
Ocena własnych war. mater.				
Złe	58	12	30	199
Średnie	65	13	22	528
Dobre	75	11	14	374
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	55	11	34	39
Raz w tygodniu	67	11	23	554
1-2 razy w miesiącu	69	14	17	199
Kilka razy w roku	69	8	23	198
W ogóle nie uczestniczy	64	26	11	110
Poglądy polityczne				
Lewica	72	18	9	126
Centrum	74	11	15	323
Prawica	78	11	11	355
Trudno powiedzieć	44	12	43	297

Tabela 2. Ukraina i Gruzja starają się o przyjęcie do NATO (Paktu Północnoatlantyckiego), którego członkiem jest też Polska.
Czy, Pana(i) zdaniem, jest w interesie Polski, aby Gruzja podjęła współpracę z NATO, a w przyszłości została członkiem tego sojuszu?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	61	14	25	1101
Płeć				
Mężczyźni	66	18	17	524
Kobiety	57	11	32	577
Wiek				
18-24 lata	59	20	21	159
25-34	60	15	25	205
35-44	61	14	25	180
45-54	64	13	23	180
55-64	67	11	22	181
65 lat i więcej	56	14	30	196
Miejsce zamieszkania				
Wieś	54	14	33	410
Miasto do 20 tys.	63	12	25	151
20-100 tys.	61	22	18	215
101-500 tys.	69	11	20	171
501 tys. i więcej mieszk.	70	11	19	155
Wykształcenie				
Podstawowe	50	15	36	291
Zasadnicze zawodowe	62	14	25	282
Średnie	65	15	20	373
Wyższe	72	13	16	156
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	72	9	18	98
Prac.umysł.niż.szczebła	66	16	18	90
Pracownicy fiz.- umysł.	65	17	18	89
Robotnicy wykwalifikowani	61	14	26	131
Robotnicy niewykwalifik.	60	12	29	53
Rolnicy	32	20	48	33
Pracujący na własny rach.	70	15	15	41
Bierni zawodowo				
Renciści	55	16	29	106
Emeryci	63	13	25	253
Uczniowie i studenci	60	16	23	90
Bezrobotni	56	13	30	85
Gospodynie domowe i inni	48	17	35	33
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	71	12	17	155
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	66	9	26	75
sekt. pryw. poza rolnict.	62	17	22	279
prywatnym gosp. rolnym	40	19	41	43
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	61	14	25	66
301-500	63	11	26	104
501-900	60	15	25	237
901-1200	70	12	18	145
Powyżej 1200 zł	68	13	19	144
Ocena własnych war. mater.				
Złe	55	13	32	199
Średnie	59	14	27	528
Dobre	67	15	18	374
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	53	11	36	39
Raz w tygodniu	61	13	26	554
1-2 razy w miesiącu	61	15	24	199
Kilka razy w roku	64	11	25	198
W ogóle nie uczestniczy	60	25	15	110
Poglądy polityczne				
Lewica	65	22	14	126
Centrum	66	14	20	323
Prawica	73	14	13	355
Trudno powiedzieć	39	12	49	297

Tabela 3. Członkostwu Ukrainy i Gruzji w NATO sprzeciwia się Rosja.
Czy NATO powinno wziąć pod uwagę sprzeciw Rosji czy też nie?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	27	53	20	1101
Płeć				
Mężczyźni	29	58	14	524
Kobiety	26	48	27	577
Wiek				
18-24 lata	27	59	13	159
25-34	26	55	19	205
35-44	27	54	18	180
45-54	30	48	21	180
55-64	29	52	19	181
65 lat i więcej	23	47	30	196
Miejsce zamieszkania				
Wieś	28	44	28	410
Miasto do 20 tys.	20	62	18	151
20-100 tys.	29	51	20	215
101-500 tys.	24	61	15	171
501 tys. i więcej mieszk.	32	58	10	155
Wykształcenie				
Podstawowe	26	45	29	291
Zasadnicze zawodowe	28	50	21	282
Średnie	27	58	16	373
Wyższe	28	58	14	156
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	25	59	16	98
Prac. umysł. niż. szczebla	31	57	12	90
Pracownicy fiz. - umysł.	25	57	18	89
Robotnicy wykwalifikowani	22	57	21	131
Robotnicy niewykwalifik.	25	49	26	53
Rolnicy	29	33	37	33
Pracujący na własny rach.	35	54	11	41
Bierni zawodowo				
Renciści	27	46	28	106
Emeryci	24	51	25	253
Uczniowie i studenci	32	58	9	90
Bezrobotni	31	51	18	85
Gospodynie domowe i inni	38	36	27	33
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	24	60	16	155
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	18	60	22	75
sekt. pryw. poza rolnict.	29	54	17	279
prywatnym gosp. rolnym	27	38	35	43
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	26	60	14	66
301-500	28	50	22	104
501-900	25	53	22	237
901-1200	28	54	18	145
Powyżej 1200 zł	30	57	12	144
Ocena własnych war. mater.				
Złe	27	51	22	199
Średnie	26	50	24	528
Dobre	29	57	14	374
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	18	65	17	39
Raz w tygodniu	26	51	23	554
1-2 razy w miesiącu	28	50	21	199
Kilka razy w roku	25	55	20	198
W ogóle nie uczestniczy	33	56	11	110
Poglądy polityczne				
Lewica	39	52	8	126
Centrum	31	54	16	323
Prawica	26	65	10	355
Trudno powiedzieć	20	37	44	297